

VEILEDNING FOR NYUTDANNEDE LÆRERE
- BARNEHAGE, GRUNNSKOLE OG VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

ÅRSMELDING

Høst 2012-Vår 2013

Forord

Dette er en forkortet utgave av årsmeldingene fra veiledningsordningene for 2012/2013.

Den viser en oversikt over mål, innhold, organisering og omfang av de regionale veiledningsprogrammene. I Norge utvikles veiledningsordningene i samarbeid mellom lokale/regionale aktører i sektoren og universiteter/høgskoler som gir lærerutdanning. De 11 regionale veiledningsordningene viser et mangfold av modeller for oppfølging av nye førskolelærere og lærere i barnehage, grunnskole og videregående opplæring.

Nettverket for veiledning av nyutdannede lærere finansieres av Kunnskapsdepartementet, og har i oppgave å ivareta samarbeidet mellom høgskolene/universitetene når det gjelder utvikling, kvalitet og forskning. Nettverket er en møteplass og bidrar til å gi en samlet dokumentasjon av den nasjonale satsingen på veiledning av nyutdannede.

Nettverket veiledning av nyutdannede lærere består av kontaktpersoner som arbeider med oppfølging av nyutdannede ved universitet og høgskoler som gir lærerutdanning, eller ansatte som forsker på feltet. Nettverket utgir årlig resultatrapporter og årsmeldinger. I tillegg bidrar kontaktpersonene i nettverket med ulike former for dokumentasjon og forskning på feltet. Vi viser til nettverkets nettside <http://www.nyutdannet.no> der man kan finne mer informasjon om arbeidet i programmene og i nettverket, samt rapportene i sin helhet.

Høgskolen i Telemark leder nettverket. Vi har bearbeidet rapportene fra de ulike regionene og samlet disse i denne årsmeldingen for 2012/2013.

Eva Bjerkholt

Faglig koordinator
Høgskolen i Telemark

Tonje Brokke

Administrativ koordinator
Høgskolen i Telemark

Innholdsfortegnelse:

Innhold

<i>Forord</i>	1
Innholdsfortegnelse:	1
Region: Agder (Aust- og Vest-Agder)	2
Region: Hedmark og Oppland	4
Region: Hordaland	7
Region: Nordland	12
Region: Nord-Trøndelag	16
Region: Oslo og Akershus	17
Region: Rogaland	22
Region: Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal	23
Region: Sør-Trøndelag	25
Region: Telemark, Østfold, Vestfold, Buskerud	26
Region: Troms og Finnmark	29

Region: Agder (Aust- og Vest-Agder)

Mentor- A (veiledning av nyutdannede)

Mentor A gjennomføres i nært samarbeid med barnehage- og skoleeiere

Mentor A har tidligere hatt en styringsgruppe, men denne fungerer etter den sentrale omleggingen av Veiledning av nyutdannede ikke som styringsgruppe lenger. Medlemmene fra denne gruppa fungerer nå som rådgivere og samarbeidspartnere. De som nå har denne funksjonen representerer Utdanningsdirektøren i Aust-Agder, Utdanningsdirektøren i Vest-Agder, KS, Utdanningsforbundet, Aust- Agder Fylkeskommune, Vest-Agder Fylkeskommune og Kristiansand kommune.

Skoleeierforum

Barnehage- og skoleeiere i Aust- og Vest Agder har sammen med Universitetet i Agder et samarbeidsforum, **Skoleeierforum**. Her er Mentor A, veiledning av nyutdannede, fast tema på alle møter, og her hentes informasjon og innspill samtidig som Skoleeierforum er en kanal ut til alle barnehage- og skoleeiere. Universitetets ledelse er sammen med ledelsen i Avdeling for lærerutdanning og etter- og videreutdanning sterkt representert i dette forumet. Mentor A også blitt en del av GNIST- samarbeidet.

Arbeidslivsdagen ved Universitetet i Agder

Mentor A deltar med innlegg på Arbeidslivsdagen ved Universitetet i Agder for å gjøre arbeidet med veiledning av nyutdannede kjent for studentene som skal ut i jobb.

Samlinger på Universitetet i Agder

Mentor A, Veiledning av nyutdannede, i Aust- og Vest Agder, organiserer samlinger for nyutdannede og mentorer på Universitetet i Agder. Samlingene varer 3 timer. For å gjennomføre disse samlingene har vi laget et team med to innledere som starter samlingene med å sette fokus på et tema og i tillegg deltar fem lærere som er ansatte i barnehage, grunnskole og videregående skole. Disse er ledere for erfaringsdelingen med de nyutdannede. Innlederne tar seg av de nyutdannedes mentorer.

Samlingene er gratis for deltakerne. Det er en enkel servering på samlingene fordi alle kommer direkte fra jobb og noen har reist langt for å delta.

Temaene på samlingene ble valgt ut på grunnlag av erfaring fra tidligere samlinger og innspill fra deltakerne selv. På den siste samlingen har vi lagt opp til at deltakerne selv skal komme med ønsker om temaer. De forslagene som til nå er kommet inn, viser at det er ønsker om mer av de temaene som står på programmet: Ledelse, særlig i barnehagen og mer om « de stille og de ville barna.»

Deltakere i Mentor A

Antall nyutdannede og mentorer som har deltatt på samlingene i Mentor A, skoleåret 2012-13: 117.

Antall nyutdannede i Mentor A: Barnehage: 56, grunnskole: 58, videregående skole: 3

Noen erfaringer

For barnehagenes del viser det seg at det er vanskelig å få til fast veiledning på grunn av arbeidssituasjonen i den enkelte barnehage. Dette gjelder nok i særlig grad de små barnehagene. I en slik situasjon er tilbudet på Universitetet i Agder svært nyttig, særlig fordi det tidsmessig ikke er veldig krevende samtidig som de nyutdannede får mulighet til å dele erfaringer.

Det viser seg hvert år at det er vanskelig å få med nyutdannede fra videregående skole. Det kan skyldes at videregående skole har andre tradisjoner enn grunnskolen på dette feltet. Mange lærere får faddere når de starter og mange synes at dette fungerer bra.

Erfaringene med mentor A

Erfaringene med Mentor A er såpass gode at vi følger opplegget i skoleåret 2013/ 2014 også.

Kari Repstad
Universitetet i Agder

Region: Hedmark og Oppland

Veiledning av nyutdannede lærere og førskolelærere

Antall nyutdannede som får veiledning i 2012-2013:

Vi har mottatt tilbakemelding fra 24 barnehage- og skoleeiere i Hedmark og Oppland, som viser følgende antall nyutdannede og veiledere:

Antall nyutdannede **grunnskolelærere** som får veiledning: 88

Antall nyutdannede **førskolelærere** som får veiledning: Offentlige: 28 Private: 22

Antall veiledere i 2012-2013:

Med veilederutdanning: 51

Under utdanning: 2

Uten utdanning: 5

Høgskolen i Hedmark (HiHm) har fått tildelt knutepunktfunksjon for veilederutdanning. Denne funksjonen innebærer samarbeid mellom lærerutdanningsinstitusjoner i Oslo Nord-regionen. Det er etablert kontakt på dekannivå mellom HiHm og Høgskolen i Oslo og Akershus om knutepunktfunksjonens innhold. Veilederutdanningen ved HiHm er åpen for alle, og det har gjennom de siste årene blitt utdannet veiledere fra både Hedmark, Oppland, Akershus og Oslo.

Oppmerksomheten rundt veiledning for nyutdannede som en systemisk ordning har økt. Høgskolens samarbeid med barnehage- og skoleeier og informasjon på ulike arenaer ser ut til å virke. En viktig forutsetning for etablering av solide veiledningsordninger er eiernes og ledernes kunnskap om og forutsetning for etablering av solide veiledningsordninger er eiernes og ledernes kunnskap om og prioritering av veiledning for nyutdannede. Det er noen kommuner som har etablert obligatoriske ordninger, mens de fleste kommunene har frivillige veiledningsordninger. I noen kommuner kan det se ut til at frivillighet fører til at færre nyutdannede velger å delta i ordningen som eieren har etablert. Én forklaring som har vært drøftet i møter med eiere og mentorer har vært rektors kunnskap om og prioritering av veiledning for nyutdannede.

Erfaringer fra veiledning for nyutdannede førskolelærere viser at noen kommuner har nyutdannede fra både offentlige og private barnehager med i veiledningsordningen, mens i andre kommuner kan private eiere kjøpe veiledningstjeneste fra den offentlige veiledningsordningen utfra en stykkprisfinansiering. Det er to regioner som skiller seg ut når det gjelder veiledning for nyutdannede førskolelærere: Nord-Østerdal regionen og SØVN-regionen. I disse regionene er det etablert systemiske veiledningsordninger med økonomisk støtte fra Fylkesmannen i Hedmark og Fylkesmannen i Oppland. I Nord-Østerdalen er det etablert veiledningsordninger for alt personell, ikke bare nyutdannede. Erfaringene som er gjort viser at oppleggene har hatt god effekt – så god effekt at barnehageleder Mariann Hagen i Tynset kommune uttrykte følgende i et dialogmøte: «Vi har ikke penger til å etablere veiledning i barnehagene, men vi har ikke råd til å la være!» Konsekvensen av erfaringene er at de viderefører veiledningsordningen for hele personalet også i kommende barnehageår.

Ved HiHm vil overgang fra utdanning til yrke være tema i siste studieår/semester i både førskolelærerutdanningen, grunnskolelærerutdanningen og i PPU fra kommende studieår. I den nye barnehagelærerutdanningen vil veiledning være et tema alle tre studieårene.

Fylkesmannen i Hedmark og HiHm har i inneværende år etablert et nærmere samarbeid om informasjon til barnehageeiere i Hedmark om veiledning for nyutdannede førskolelærere. Å spre informasjon om etablerte veiledningsordninger og bidra til dialog rundt mulige løsninger til veiledningsordninger, vil være fokus i samarbeidet. Vi ser at det kan være svikt i formidlingen til barnehage- og skoleeiere når vi sender mail til postmottak. Vi vil derfor forsøke å etablere kontaktpersoner i kommunene for å sikre at vi når fram til alle samarbeidspartnerne med informasjonen som blir sendt ut.

Det er etablert mange ulike arenaer for dialog rundt veiledning for nyutdannede. Høgskolen har i inneværende år deltatt på veiledningssamlinger i både Hedmark og Oppland. En viktig rolle i dette samarbeidet er å gi og bringe med seg gode eksempler på hva som virker godt. Vi har erfart at det tar noe tid å få forankret veiledningstiltakene i enkelte kommuner, og at det blir satt pris på høgskolens engasjement og interesse for både å få etablert gode veiledningsordninger, og å videreformidle ordninger som kommunene utvikler og etablerer, - vi ser klart en delingskultur som har og har hatt stor betydning i fylkene våre.

I samarbeidet med nåde eiere og veiledere har det blitt større oppmerksomhet på veiledning som redskap i organisasjonene totalt – ikke bare til veiledning for nyutdannede. Lærere med veilederutdanning øker, og i barnehage – og skolehverdagen er mulighetene for å bruke veiledningskompetansen flere. Vi ser konturene av en veiledningsstruktur i både barnehage og skole, der kollegaveiledning etableres som et nyttig verktøy i utviklingen av både de ansattes kompetanse og kvaliteten av arbeidet i organisasjon. Et eksempel på dette er høgskolens samarbeid med Ringsaker videregående skole, som har etablert et systemisk veiledningstiltak for nyutdannede lærere. Skolen skal fra kommende skoleår utvide veiledningsopplegget ved å iverksette kollegaveiledning som systematisk tiltak for hele personalgruppa. HiHm har fått i oppdrag å bidra til opplæring av personalet i veiledning, og førstelektor Marit Bjorvand Børresen har i samarbeid med skolens ledelse laget et tilpasset opplegg for denne etterutdanningen.

I inneværende år har høgskolen hatt et nært samarbeid med Gjøvik kommune om veiledning for nyutdannede. Fra fokus på den systemiske og systematiske forankringen av veiledningstiltaket, har vi i inneværende år hatt fokus på innholdet i veiledningssamlingene og gruppeveiledningene. Det har vært gjennomført en systematisk kartlegging av hva mentorene oppfatter som kvalitet i veiledningsarbeidet. I tillegg til kartleggingen vil evalueringer fra mentorene og de nyutdannede danne grunnlaget for en videre satsning på kvalitet i veiledningen for nyutdannede i de kommende skoleår.

Det er etablert et fylkesnettverk for barnehage/skoleeiere og veiledere/mentorer i Hedmark og Oppland. Nettverket hadde sin årlige samling på Høsbjør Hotell i Ringsaker den 25. – 26.10.12, og evalueringen viser at dette nettverket er viktig for å formidle og dele erfaringer og ideer, styrke veiledernes faglige kompetanse og for å møtes sosialt og knytte kontakter på tvers av kommuner og fylker.

HiHm var i november 2012 vertskap for det nasjonale veiledningsnettverkets årlige samling. Samlingen fikk gode tilbakemeldinger fra deltakerne, og Hedmark og Oppland fikk formidle noe av sitt arbeid med veiledning for nyutdannede.

Høsten 2012 ble GLØD-nettverket i Hedmark etablert. Prosjektleder for veiledning for nyutdannede er HiHms representant i nettverket, sammen med KS, Fagforbundet; Utdanningsforbundet og Fylkesmannen i Hedmark, som koordinerer og leder arbeidet. Veiledning for nyutdannede førskolelærere har vært et sentralt tema i møtene.

Samarbeidsrelasjoner har utviklet seg som følge av arbeidet med veiledning for nyutdannede. Kolleger i Oslo Nord-nettverket og i det norske veiledningsnettverket har utvekslet idéer og tanker om både veilederutdanningen og forskning. Disse nettverkene er viktige for å formidle kunnskap om hva som foregår innen veiledningsfeltet for nyutdannede. Prosjektleder ved HiHm har også et faglig samarbeid med en forsker ved Högsolan i Malmö om forskning og utvikling av teori og metode knyttet til bl.a veiledning. Resultatet av samarbeidet er en fagfellevurdert forskningsartikkel og framlegg på RWL8 – 8th International Conference on researching Work and Learning ved University of Stirling UK 19. – 21.06.13. Vi er også i avslutningen av en rapport om pilotprosjektet for veiledning av nyutdannede i Hedmark og Oppland 2010 – 2011, som vil bli formidlet gjennom høgskolens rapportserie. HiHm har innvilget forskningstid for veiledningsprosjekter i studieåret 2013 – 2014.

Solveig F. Aasen
Prosjektleder

Region: Hordaland

Ny i Hordaland (NyiH)

Deltakende institusjoner: Høgskolen i Bergen (HiB), Høgskolen Stord/Haugesund(HSH), NLA-Høgskolen (NLA), Universitetet i Bergen (UiB)

Leder i styringsgruppen: Dekan Hilde Steinmoen (HSH)

Styringsgruppe:

Professor UiB Kari Smith

Dekan for lærerutdanning ved HiB Per Arne Michelsen

Dekan for lærerutdanning ved HSH Hilde Steinmoen

Prorektor for samfunnskontakt NLA Kristian Helland

Daglig leder KS-Vest Astrid Toft

Nestleder i Utdanningsforbundet Hordaland Mildrid Beate Kronborg Økland,

Leder i arbeidsgruppen: Gunnvi Sæle Jokstad (NLA Høgskolen)

Mål for arbeidet:

Ny i Hordaland har siden en evaluerte prosjektet våren 2011, vært opptatt av å skape gode systemer for veiledning av nyutdannede lærer og førskolelærere gjennom å arbeide mer systemrettet enn tidligere. At denne kursen ble satt riktig, ble underbygget av rapport om veilederordningen vinteren 2012 som viste at Hordaland fylke fortsatt hadde store utfordringer i å bygge systemer for veiledning av nyutdannede.

For å oppnå bedre gjennomføring av intensjonen med veilederordningen og på bakgrunn av inngåtte avtaler, har vi gitt tilbud om nettverkssamlinger for veiledere med fokus på faglig oppdatering og ivaretagelse. Her har vi presentert modeller for praktisk tilrettelegging av veiledning på arbeidsplassene, basert på tidligere erfaringer fra tiltaket og fra eksterne forelesere. I inneværende studieår, har vi arbeidet med å bygge forpliktende samarbeid med skoleledelse, veiledere og nye lærere, i de ulike skolene. Det er gitt tilbud om- og gitt bistand i forhold til kunnskapsdeling for disse til å utforme planer hvordan behovet på den enkelte skole kan bli ivaretatt.

I arbeidet er det inngått dialog og samarbeid med de ulike kursregionene som Hordaland fylke er delt inn i. Målet har vært å arbeide mot økt kompetanseheving innen veiledning, informasjon om nyutdannedes situasjon og gjennom dette å inngå forpliktende interkommunale samarbeidsavtaler. Årsaken til at vi har ønsket å arbeide interkommunalt, er at antallet nyutdannede i kommunene varierer sterkt, og at lokale interkommunale løsninger derfor er et godt ivaretagende system.

Deltakende lærerutdanningsinstitusjoner har vært en aktiv samarbeidspartner som har gitt faglig støtte til barnehage- og skoleeiere i arbeidet med å bidra til en helhetlig støtte til den nyutdannede førskolelærer og lærer. I arbeidet har en vært bevisst på å involvere de private barnehagene i kommunene.

I tillegg til arbeidet med å bistå skole/barnehageeiere i å bygge gode systemer for veiledning av nyutdannede, har tiltaket vært ute på rene veiledningsoppdrag i en del av samarbeidskommunene. For å nå ut til alle avgangsstudenter på lærerutdanningene med informasjon om veiledningsordningen, har institusjonene lagt ved folderen til veiledningsnettverk i alle vitnemålsutsendinger.

Kommunene er blitt bedt om å rapportere antall nyutdannede og veiledere med og uten formell veilederkompetanse. Disse tallene kommer med i rapporten, men på grunn av vansker med å få inn tall, kan det ligge feilkilder i materialet. Tallene som presenteres er likevel forholdsvis sikre og vi har tror snarere at vi underrapporterer enn at vi blåser opp tall.

De tallene som er blitt registrert viser at det totalt er rapportert om 129 nyutdannede og 78 veiledere i barnehage og grunnskole. For videregående skole er tallene 118 nyutdannede og 93 veiledere. Se vedlagte delrapporter fra institusjonene for detaljer.

Organisering av tiltaket:

For å kunne dekke hele Hordaland fylke i arbeidet med veiledning av nyutdannede, har Ny i Hordaland institusjonene gjort en fordeling av ansvarsområder. Fordelingen er basert på beliggenhet og allerede etablerte samarbeidsrelasjoner fra tidligere år.

Arbeidsfordelingen er konkretisert slik:

HSH: Stord, Fitjar, Bømlo, Sveio, Etne, Kvinnherad, Austevoll, Tysnes, Odda, Jondal, Ullensvang.

HiB: Bergen (sammen medmed NLA), Askøy, Fjell, Sund, Øygarden, Os, Fusa, Samnanger, Voss, Ulvik, Granvin, Eidfjord og Kvam

NLA: Vaksdal, Modalen, Osterøy, Lindås, Meland, Austrheim, Radøy, Fedje, Masfjorden og Bergen (sammen med HiB).

UiB: de videregående skolene i fylket, og de har samarbeidet med HSH om kommunene Odda, Jondal og Ullensvang.

Samarbeid opp mot regional arbeidsgruppe i Gnist Hordaland, der en representant fra styringsgruppen og en representant fra arbeidsgruppen til ny i Hordaland er medlemmer. I Gnist sitt partnerskap møter de tre lederne for respektive lærerutdanninger, -som også sitter i styringsgruppen for ny i Hordaland. Andre samarbeidspartnere er KS, Hordaland fylkeskommune, Utdanningsforbundet og Private barnehagers Landsforbund. Fylkesmannen i Hordaland har tidligere deltatt i Ny i Hordaland, men har nå trukket seg ut som aktiv deltaker. Vi holder imidlertid denne etaten informert om arbeidet vårt.

Samarbeid mellom lærerutdanning og skole/barnehageeier om organisering av oppdraget.

Bergen kommune og omkringingliggende kommuner:

HiB og NLA har hatt dette arbeidsområdet. Det har vært gjort en større satsing inn mot barnehagesektoren i Bergen kommune. Denne kommunen har vi hatt problemer med å få innpass hos tidligere, men det kan se ut som om det nå er kommet en åpning og aksept for veiledning av de nyutdannede førskolelærerne i kommunen. En tenker i

første omgang å la dette skje i en bydel med få nyutdannede i barnehage. I tillegg til dette er to kommuner gjennom HiB blitt valgt ut og gitt spesiell oppfølging; Os og Fusa, for å utarbeide planer /systemer for veiledning i barnehage og skoler.

I Nordhordland er det gjort forpliktende interkommunal avtale inn mot åtte kommuner og NLA. I avtalen ligger samling for skole/barnehageeiere, nettverkssamlinger for nyutdannede og veiledere og tilbud om oppfølging av veiledere.

Sunnhordland og Hardanger

HSH og UiB har dekket området og har hatt samarbeid om å gi tilbud og gjennomføre samling for veiledere og nyutdannede for kommunene i regionen. Det er gjort kartlegging over nyutdannede og veiledere i skole og barnehage. Det er gitt informasjon om veiledningsordningen, og samlinger for de kommunene som HSH har som mandat å følge opp; Austevoll, Tysnes, Stord, Fitjar, Bømlo, Sveio, Kvinnherad, Odda, Ullensvang, Jondal, Etne. Dette arbeidet har i større grad vært konsentrert om FOS kommunene enn de andre.

Det er gjennomført dialogmøte med Austevoll kommune sin skole/barnehage ansvarlige i kommunen samt rektorer og styrere. I den forbindelse også opprettet forbindelse til Kvinnherad kommune som er i gang med system for veiledning av nyutdannede.

For å treffe skoleeiere på flest mulige arenaer, har en deltatt på skolelederkonferanser, både i Sunnhordland og i Nord Rogaland. HSH har uteksaminert til sammen 50 veiledere i innværende studieår. Det er gitt informasjon til alle avgangsstudenter på lærerutdanningene om veiledningsordningen, gjennom deltaking på informasjonsmøter og utdeling av foldere i sammenheng med utsending av vitnemål.

Voss og omegn

HiB har dekket regionen i forhold til veiledningssystemer. I og med at institusjonen har konsentrert arbeidet sitt inn mot Bergen kommune sammen med NLA, samt satsingen som er gjort mot kommunene Os og Fusa, har en god del av ressursene i innværende prosjektperiode gått med til dette arbeidet. Ny i Hordaland har likevel deltatt i regionen og har gitt informasjon om veiledningsordningen gjennom kontakt med regionens skole- og barnehagesjefer/konsulenter. I tillegg er det gjort kartlegging av antallet veiledere og nyutdannede. Det er blitt utdannet 40 nye veiledere ved HiB i perioden.

Videregående skoler

UiB har hatt ansvaret for oppfølgingen av de videregående skolene. De har drevet informasjonsarbeid inn mot skoleledemivået på fylkesnivå. Det har også vært samarbeidsmøter med videreutdanningsinstitusjonene i fylket i forhold til skoleledere, nye veiledere og administrativt ansvarlige for å planlegge det videre arbeidet.

Det har vært holdt kontinuerlige dialogmøter med fylkeskommunen om hvordan drive veiledningsordningen for de videregående skolene i fylket. Det er utviklet et digitalt nettverksforum for veiledere, skoleledere og nyutdannede lærere via It's learning.

Gjennom kartlegging har en fått oversikt over antall veiledere og nyutdannede. I inneværende studieår er det meldt inn 93 veiledere med ansvar for 118 nyutdannede lærere ved de videregående skolene i fylket.

Seminar og konferanser:

- Arrangert fagseminar for veiledere i Hordaland fylke 8.mars 2013.
- Vært representert på fagsamling/disputas for Eva Bjerkholt
- Deltatt på nasjonal nettverkssamling, Hamar 22-23 november.
- Arrangert/deltatt på faglig nettverkssamling for Lærerutdanningsinstitusjoner i UH- nett vest samarbeidet.
- Gjennomført lokale nettverkssamlinger i kursregionene.
- Informasjonsmøter for skoleledere.
- Kronikk «En sikker vei til frafall» i BT 26.mai, skrevet av styringsgruppen.
- Kronikk «Ta vare på de nye lærerne» i BA 31.mai skrevet av Gerd Grimsæth (HiB) fra arbeidsgruppa

Evaluerings

I prosjektperioden 2012-13 er Ny i Hordaland i ferd med å se resultater av det arbeidet som er gjort i forhold til systembygging. Det er flere kommuner som nå er kommet i gang med systemer for veiledning av nyutdannede enn det har vært tidligere, og vi har fått en tettere dialog med kommunene i distriktet. Selv om veiledning av nyutdannede blir prioritert ulikt av de forskjellige skole/barnehageeiere, er en kommet nærmere en forståelse av behovet til de nyutdannede.

Vi ønsker spesielt å trekke frem arbeidet som har kommet i gang med i forhold til barnehagesektoren i Bergen kommune, og det forpliktende samarbeidet med kommunene i Nordhordland, der modellen for samarbeidet kan overføres og brukes i andre regioner. Barnehagesektoren er kommet lengre enn skolesektoren i arbeidet med veiledning av nyutdannede, både de som går inn i systembyggingen ved hjelp av Ny i Hordaland, men også gjennom egne veiledningssystemer som f.eks FUS barnehagene oppgir at de har.

Det å arbeide konkret inn mot utvalgte kommuner ser ut til å være mer effektivt enn å satse på alle skoleeiere samtidig. Dette vil være en modell vi kommer til å følge opp også i det videre arbeidet.

Interkommunale løsninger, der kommuner som alt har et veiledningssystem bistår og er mentor for andre kommuner er i innledende fase av systembyggingen er løsninger som vi har benyttet i perioden, og som vi ønsker å fortsette med.

Planlagte fremstøt

Fra og med prosjektperioden 2011/12 har Ny i Hordaland arbeidet med å få til en strukturendring, -fra samlingsbaserte opplegg, -til bistand i kommunenes systembygging for veiledning av nyutdannede. Der vi tidligere inviterte veiledere og nytilsatte til å møtes i vår regi, gikk over til å arbeide for å utvikle nettverk opp mot kursregionene og mot

kommunene. Dette prinsippet har vi videreført i inneværende prosjektperiode med begrunnelse i at den lokale forankringen i større grad skal styrkes og systemene tydeliggjøres på den enkelte skole/barnehage.

Vi vil fortsette arbeidet med å endre arenaene for møtet mellom veileder og nyutdannet fra våre samlinger, til deres egne arenaer ute i kommunene og på den enkelte skole/barnehage. For at disse arenaene skal realiseres, må vi inngå forpliktende avtaler slik at blant annet tidsavtalt nedsatt lesetid avtalesfestes og kan legges inn i den enkelte veileders arbeidsplan. Dette er et holdningsskapende arbeid som er krevende, også ressursmessig, men av stor nødvendighet.

Alle institusjonene som deltar i Ny i Hordaland vil lyse ut nye veilederutdanninger i kommende studieår.

Videregående skole:

Ny i Hordaland skal fortsette dialogen inn mot opplæringsdirektør og utdanningsavdelingen i Hordaland Fylkeskommune. En skal følge opp og delta i fylkeskommunens møter med skoleledere, for å kunne gi informasjon om veiledningsordningen og muligheten for å få bistand fra UH-sektoren i arbeidet. En ønsker også å gi tilbud om samlinger for veiledere og nyutdannede som jobber i den videregående skolen.

Ny i Hordaland vil videreføre arbeidet med å være tilgjengelige for de videregående skolene i Hordaland, og kanskje spesielt gjennom det digitale samarbeidsprosjektet som har kommet opp å gå gjennom den digitale læringsplattformen It's learning.

Grunnskole/Barnehage

Ny i Hordaland skal følge opp det gode arbeidet som er gjort inn i mot piloteringen i Bergen kommune, slik at piloten kan følges opp, med mål om en fullskala utrulling i 2014. De forpliktende interkommunale avtalene som er inngått i Nordhordland er viktige erfaringer som en skal ta med videre inn i andre deler av fylket. Antallet nyutdannede i kommunene varierer, og derfor vil interkommunale løsninger ofte være det ivaretagende systemet som fungerer best.

Vi har i inneværende periode vært bevisst på å involvere de private barnehagene. En naturlig veg videre er at vi sterkere grad involverer de private grunnskolene i arbeidet. Dette gjelder både de som har et alternativt pedagogisk syn og de kristne grunnskolene. Det å gi god informasjon om veiledningsordningene til avgangstudentene på lærerutdanningene er et viktig mål å følge opp gjennom informasjonsmøter og materiell.

FOU- prosjekter og publikasjoner tilknyttet tiltaket:

- UiB/HiB: Forskningsprosjekt:«Mentorer i videregående skole»; førsteamanuensis Ingrid Helleve UiB, doktorgradsstipendiat Ketil Langørgen HiB. Prosjektet har fokus på gode veiledningsordninger for nyutdannede.

Region: Nordland

Veiledning av nyutdannede lærere

Universitetet i Nordland (UiN) og Høgskolen i Nesna (HiNE) i samarbeid med Fylkesmannen i Nordland

Mål for arbeidet

Målet med arbeidet har også dette studieåret først og fremst dreid seg om å forsøke å få til holdningsendring og igangsetting av veiledningssystemer for nyutdannede førskolelærere og lærere på kommunenivået. Gjennomgående mål for 2012-2013 har vært satt opp med sikte på å etablere varige ordninger for veiledning, som en gjennomføring av det som gjelder for nyutdannede lærere i stortingsmelding 11 (2008-2009) og for nyutdannede førskolelærere i stortingsmelding nr. 41 (2008-2009). UiN og HiNe har også hatt som mål å jobbe for rekruttering til mentor/veilederutdanning; "mentorer for veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere".

Ved de to institusjonene i Nordland har det vært arbeidet med følgende:

- Vært på "tilbudssiden" og støttet skoleeier ved implementering av system for veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere.
- I samarbeid med mentorer og veiledere sett nærmere på behovet nyutdannede førskolelærere og lærere har for veiledning første året i yrket, for siden å være med på å utvikle systemet for veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere.
- Belyst lærerutdanningenes utfordring mht om studentene får den kompetansen som yrket krever og påvirket til profesjonsretting av lærerutdanningene.
- Arbeidet med å få dokumentert og formidlet kunnskap og erfaringer som bringes fram gjennom tiltaket og tilgrensende aktivitet.

I 2012 etablerte institusjonene et tettere forhold til KS Nordland og RKK og dette har blitt videreført dette studieåret (2012-2013), og har gjennom dette samarbeidet fulgt opp rollen som støttespiller for barnehage- og skoleeiere i deres arbeid med å utarbeide et system for veiledning av nyutdannede lærere og førskolelære. Gjennom tiltaket "veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere" har institusjonene også vært med å støtte arbeidet med en digital veiledningsplattform der et opplegg med nettbasert veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere inngår som et delområde. Nettveiledningen er et samarbeidsprosjekt mellom Universitetet i Nordland, Høgskolen i Nesna, Universitetet i Tromsø og Universitetet i Oslo.

Antall avgangsstudenter fra lærerutdanningene i regionen våren 2013:

Universitetet i Nordland:

49 på PPU Y og A

55 på allmennlærerutdanning

41 på førskolelærerutdanning

24 på faglærerutdanning i idrett

Samlet: 169

Høgskolen i Nesna:

10 på allmennlærerutdanning

22 på førskolelærerutdanning

Samlet: 32

Totalt for begge høgskolene: 201

INNHOOLD I TILTAKET VEILEDNING AV NYUTDANNEDE FØRSKOLELÆRERE OG LÆRERE:

- Gjennom møter med barnehage- og skoleeiere og ledere i barnehage og skole, medvirke til implementering av system for veiledning av nyutdannede i barnehage, grunnskole og videregående opplæring. Systemet ønskes utviklet til et varig, standardisert og kvalitetssikret opplegg som alle nyutdannede førskolelærere og lærere skal få møte på sin første arbeidsplass.
- I nært samarbeid med barnehage- og skoleeiere arrangere oppstart, midtveis - og erfaringsseminarer for nyutdannede førskolelærere og lærere, mentorer og lokale veiledere og rektorer/styrere, og med Regionalt kompetansekontor (RKK) der det er naturlig.
- Møter med dekan, studieledelse og praksisledelse ved universitetet og høgsolen med det formål å utvikle mer målrettet organisering av arbeidet for å fremme profesjonsrettet lærerutdanning.
- Informere barnehage- og skoleeiere om bruk av nettbasert veiledningssystem "Lærerforum" (www.laererforum.net/). "Lærerforum" er et nettbasert og praksisrettet tiltak der veiledning av nyutdannede lærere er et delområde, som med fordel kan knyttes opp til veiledningsarbeidet for nyutdannede førskolelærere.
- Videreføre kontakt og samarbeid med Utdanningsforbundet Nordland, KS Nordland, skole- og barnehageeiere, RKK og andre med sikte på informasjon om tiltaket.
- Utvikle eget informasjonsskriv og delta i møter med informasjon om tiltaket til avgangstudenter ved universitetet og høgsolen og til barnehage- og skoleeiere.
- Dokumentere erfaringene i tiltaket, for eksempel gjennom forsknings- og utviklingsarbeid, og implementere disse erfaringene i studieplanarbeid i førskole- og lærerutdanningene. (St.meld.11, 2008 - 2009).

Aktivitet 2012 - 2013

I nordlige del av Nordland har Universitetet i Nordland gjennomført møter med Bodø kommune og i fire RKK regioner nord i fylket. Høsten 2012 gjennomførte Bodø kommune sammen med Universitetet et oppstartseminar og et midtveis/erfaringsseminaret for 26 nyutdannede lærere og førskolelærere og deres mentorer og veiledere samt inspektører, rektorer og styrere.

På Helgeland er det etablert et nettverk for nyutdannede pedagoger i barnehage og skole i RKK – regionen Rana i samarbeid med HiNe. Her har 20 nyutdannede fra barnehage og skole og fem mentorer deltatt. Det var oppstart i midten av november hvor blant annet førstelektor Trond Lekang UiN holdt en forelesning om det å være ny i jobb. I midtsamlingen var fokuset på konflikter og konflikthåndtering og det ble arbeidet med caser. I siste samling i mai var fokuset på yrkesetikk hvor høgsolenlektor Audun Toft, HiNe holdt en forelesning og deretter ble det arbeidet med ulike problemstillinger knyttet til yrkesetikk. Mellom samlingene har de nyutdannede hatt veiledning, både individuelle og i grupper med sine mentorer.

HINE gjennomfører årlig regionale styrer /rektormøter hvor blant annet veiledning av nyutdannede og mentorutdanningen blir tatt opp og informert om. For sisteårsstudentene i førskolelærerutdanningen har det vært gjennomført erfaringsseminar i mars 2013 og hvor førstelektor Trond Lekang, UiN holdt forelesning om det å være ny i jobb samt informerte om prosjektet veiledning av nyutdannede.

Resultatene og tilbakemeldingene på, og aktuelle problemstillinger fra, disse møtene og seminarene er blitt ivare tatt videre på lærerutdanningsinstitusjonene i forhold til møter med dekan og studie- og praksisledelse. Dette for å intensivere universitetets og høyskolens medvirkning i å få eiere og ledere til å introdusere og implementere system for veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere i barnehage, grunnskole og videregående opplæring. Informasjon om tiltaket ivaretas også gjennom tiltaksrapporten.

Lærerutdanningsinstitusjonene arbeider fortsatt med å få egne faglærere mer ut til barnehager og skoler, både for å drive faglig nettverksbygging mot enhetenes ansatte og for å utvikle praksisnære forsknings- og utviklingstiltak. Studielederne og praksislederne er trukket direkte inn i tiltaket for å få inn signaler om videre utvikling av utdanning og praksis og oppfølging av nye lærere i barnehage og skole.

Utdanning av mentorer og veiledere

Oppstart- og erfaringsseminarene som har vært gjennomført høst 2012 og vår 2013 har i tillegg til nyutdannede også hatt med aktuelle mentorer og veiledere og ledere fra ulike nivå, men det er fortsatt få barnehager og skoler som har institusjonalisert faste ordninger.

Kompetanseopplæringen i veiledning for mentorer og veiledere har vektlagt veiledningskompetanse og profesjonskompetanse, fokus på de nyutdannedes utfordringer, erfaring med mentorsystem fra andre land, krav til en sidestilt rolle samtidig som de skal bidra til å "løfte" den nyutdannede i sitt refleksjonsnivå både i startsituasjonen og i en livslang læring. En egen rapport om omfanget av denne utdanningen studieåret 2012/2013 vil bli utarbeidet av fagansvarlige for utdanningen på lærerutdanningsinstitusjonene i Nordland. Men her nevnes at Universitetet i Nordland har 17 stykker gjennomført Modul 1 (15 stp.). På Helgeland har 8 personer tatt begge modulene (15 + 15 stp.).

Tiltaket har i løpet av 2012/2013 fått et nært samarbeid med fagansvarlige for utdanningene. Fylkesmannen i Nordland har invitert fagansvarlige med i arbeidsgruppen, noe som vi opplever har stor verdi.

Samarbeid og erfaringsdeling/—spredning

Gjennom samarbeid med KS Nordland og RKK i Nordland har lederne av tiltaket ved UiN og HiNe drevet oppsøkende virksomhet overfor barnehage – og skoleeiere i regionene. Virksomheten har bestått i å informere om tiltaket veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere og gi tilbud om støtte i arbeidet med å få et system for veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere på plass i kommunene. Vi erfarer at det er særs viktig og nødvendig å møte barnehage – og skoleeiere i deres region på deres arena, men det har også vært gjort henvendelser og tatt kontakt via telefon. Vi arbeider også med å få gjort forpliktende avtaler med barnehage- og skoleeiere i utvalgte kommuner/regioner i Nordland. Disse kommunene/regionene har utfordringer i arbeidet med å få et system for veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere på plass. Utfordringene gjør at kommunene/regionene trenger tett oppfølging for å få systemet på plass. Dette ønsker vi å videreutvikle i perioden 2013 - 2014.

Samarbeidet mellom alle instanser har vært tilstrebet, men aktivitet i forhold til iverksetting av system for veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere har likevel vært lav. Noen kommuner har ikke følt behov for å utvikle et system med oppfølging av nyutdannede, skoler er blitt nedlagt og sammenslått og mange har forskjøvet spørsmålet fordi de tror de ikke vil komme til å ha nyutdannede førskolelærere eller lærere på flere år. Vi opplever gjennom arbeidet med tiltaket å se en utvikling av felles forståelse for viktigheten av å få et system for veiledning på plass. KS Nordland

har tatt tak i dette på en god og viktig måte. Og vi begynner å se konturer av ulike modeller for veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere ta form.

Fylkesmannen i Nordland har koordinert tiltaket og innkalt til og deltatt på fellesmøter i "arbeidsgruppa" som jobber med tiltaket. Dette har vært en viktig oppgave ettersom dette er et samarbeid mellom to lærerutdanningsinstitusjoner i Nordland. Arbeidsgruppa har også hatt kontakt med Fylkesutdanningskontoret i Nordland, KS Nordland og Utdanningsforbundet i Nordland i sitt arbeid. Det har i 2012/2013 vært avholdt fellesmøter og telefonmøter i tillegg til e-postkontakt mellom de ansvarlige i tiltaket og andre medvirkende fra de to samarbeidende lærerutdanningsinstitusjonene i Nordland, Fylkesutdanningskontoret, KS Nordland og Fylkesmannen i Nordland.

Tiltaket baserer seg i høg grad på styrket samarbeid mellom lærerutdanningsinstitusjonene, barnehage- og skoleeier. Vi er avhengige av interesse og velvilje fra barnehage- og skoleeierne og lederne for at dette prosjektet skal feste seg på organisasjonsnivå og bli institusjonalisert i barnehager og skoler.

Samarbeidsområdene med barnehage – og skoleeiere har hatt til hensikt å

- Intensivere universitetets og høgskolens medvirkning i å få eiere og ledere til å implementere system for veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere i barnehage, grunnskole og videregående opplæring. Systemet skal utvikles til et varig, standardisert og kvalitetssikret opplegg som alle nyutdannede kan møte på sin første arbeidsplass.
- Ta opp og drøfte nyutdannedes veiledningsbehov i rektormøter, styremøter, lederkonferanser og møter med praksisbarnehager og -skoler ("praksisseminarer")
- Kontakt mellom lærerutdanningsinstitusjonene og skole- og barnehageeiere gjennom møter, pr. brev, telefon og e-post.
- Arrangere regionale samlinger for nyutdannede, lokale mentorer/veiledere, ledere/rektorer og andre i samarbeid med høgskolen og universitetet, RKK-kontorene og kommunale myndigheter.
- Sammen arrangere oppstart – midtveis og erfaringsseminarer for veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere, hvor nyutdannedes situasjon og organisering av veiledning av nyutdannede er dagsorden.
- Møter mellom barnehage – og skoleeiere, RKK, Nordland Fylkeskommune og Fylkesmannen i Nordland og universitetet og høgskolen om tiltaket veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere i fylket.
- Gjennom tiltaket knytte kontakter for FoU-virksomhet.

Evaluerings av tiltaket -erfaringer og utfordringer.

- Samarbeidet mellom lærerutdanningsinstitusjonene og de øvrige aktørene går bra.
- Mange barnehage – og skoleeiere og ledere som har medvirket har sett betydningen av å få et system for veiledning av nyutdannede på plass, men i flere kommuner i Nordland har vi brukt mye tid på å få forståelse for at arbeidet med å få et system for veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere er viktig. Dårlig kommuneøkonomi brukes som et argument for ikke å prioritere arbeidet med dette.
- Skal systemet implementeres på en god måte må tids- og fagressurser ved den enkelte enhet formaliseres.

Region: Oslo og Akershus

Veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere

Kort om erfaringer med samarbeid mellom lærerutdanningsinstitusjonene i regionen, barnehage – og skoleeiere og andre samarbeidspartnere:

Ved Høgskolen i Oslo og Akershus er det i år, opprettet et team bestående av undervisnings- og forskningsansatte fra fire institutt, som arbeider med veiledning av nyutdannede (barnehage-)lærere. De ulike instituttene gir tilbud til ulike målgrupper; HiOA/ LUI/BLU – er rettet mot barnehageeier, HiOA/LUI/GFU har først og fremst tiltak rettet mot skoleeiere i grunnskolen, HiOA/LUI/YFL og HiOA/TDK/EST tilbyr tiltak for lærere ved videregående skoler over hele landet, men hovedsakelig i Oslo og Akershus. I år har en del av fokuset vært på å utvikle dette samarbeidet internt. Vi har hatt flere møter for å se på muligheter for samarbeid. I tillegg har vi deltatt på den nasjonale nettverkssamlingen.

Lederne for teamene samarbeider om organisering og innhold i samarbeidstilbud for og med eiere. Det utvikles også samarbeid på tvers av instituttene f.eks. om veilederutdanningen. Vi har fortsatt det gode samarbeidet med lærerutdanningsinstitusjonene i regionen, både gjennom regionale møter og gjennom møter i nettverket for veiledning av nyutdannede lærere. Samarbeidet har omfattet både søknad og rapportering, markedsføring og erfaringsdeling når det gjelder våre ulike tiltak.

Fakultet for Lærerutdanning og internasjonale studier, Institutt for yrkesfaglærerutdanning

Følgende rapport beskriver tiltak i samarbeid med Institutt for lærerutdanning og skoleforskning(ILS) og Fylkeskommunen i Oslo og Akershus(AFK).

Erfaringer med samarbeid og Skoleeiere som inngår i samarbeidet

Det har vært et tett samarbeid mellom AFK, de tre videregående skolene, ILS og YFL i studieåret 2012-13. Samarbeidet planlegges videreført i neste studieår. Av ulike årsaker har ikke hyppigheten av samarbeidsmøtene vært like stor som forrige studieår. Behovet oppleves noe ulikt og dette er noe som samarbeidsinstansene har til løpende vurdering, også med tanke på videreføringen av samarbeidet neste studieår.

Samarbeidsprosjektet med AFK og ILS har vært fruktbart og aktivt når det gjelder planlegging og gjennomføring av tiltakene. AFK har vært en viktig premissleverandør for organiseringen av tiltakene og vi har deltatt innenfor rammen av deres organisering. De har gjennom de siste årene etablert noe de kaller Profilerte Praksisskoler, det vil si en videregående skole i hver region med ansvar for spesielle oppgaver rundt dette med praksis i lærerutdanningene. Disse skolene har fått ansvarsoppgaver i forhold til nyutdannede lærere og deres veiledere dette året, og ILS og YFL har bidratt etter skolenes ønsker og behov på de samlinger som er arrangert i regi av disse skolene.

I tillegg har vi invitert til en to dagers samling med overnatting hvor ILS og Institutt for yrkesfaglærerutdanning har stått for det faglige innholdet.

Navn på representanter fra de tre samarbeidspartnerne:

Akershus fylkeskommune: Per- Arne Bruvoll

Nannestad videregående skole

Bleiker videregående skole

Ås videregående skole

Antall nyutdannede som får veiledning

Nye lærere			
Follo	Romerike	Asker & Bærum	
35	97	23	155

Utllysning og deltakere på samlinger for nyutdannede og veiledere

2-dagers kurset på Sundvolden ble utlyst på avdelingens nettsider, med brev til videregående skoler i Oslo og Akershus via Fylkeskommunens representant., og med brev til nylig uteksaminerte lærere ved YFL og ILS. Deltakerne meldte seg på via sine skoler til AFK.

Totalt deltok 31 veiledere på kurset. Alle deltakerne kom fra videregående skoler i Akershus fylke og ingen fra skoler i Oslo.

De tre videregående skolene i Akershus, Bleiker, Nannestad og Ås, inviterte til samlinger for sine veiledere og nyutdannede, hvor 3 av 6 annonserte samlinger ble avlyst. ILS og YFL deltok med innlegg og forelesninger og man gjennomførte samarbeidsmøter på enkelte av samlingene.

Tilbakemeldingene fra skolene vedrørende vår deltagelse har vært utelukkende positiv, og det er kommet frem ønsker om å få til det samme i neste studieår.

Antall veiledere

Veiledere			
Follo	Romerike	Asker & Bærum	
20	47	22	89

Evaluering av prosjektet og videre oppfølging

Tilbakemeldingene fra de nyutdannede, veilederne og skolene/ AFK viser at kursopplegget har vært et nyttig og viktig tiltak. Deltakerne oppgir at dette har gitt dem nødvendig oppfølging og videreutviklet deres kompetanse som veiledere og lærere. Den tette koblingen til skolene har bidratt til å gi kursene stor relevans for veilederens arbeidshverdag.

Det er ønskelig at ILS og YFL, i samarbeid med AFK, viderefører et lignende tilbud også til neste studieår. Samarbeidet mellom ILS, AFK og YFL har bidratt til å løfte prosjektet, og den samlede kompetansen mellom de tre institusjonene har vært en ekstra fordel i planleggingen og gjennomføringen av kursopplegget.

Fakultet for teknologi, kunst og design, Institutt for estetiske fag

Høgskolen i Oslo og Akershus, Institutt for estetiske fag har fått tildelt midler til gjennomføring av *Veiledning av nyutdannede lærere* på til sammen kroner 100 000,- jfr. brev fra Utdanningsdirektoratet 26.06.2012 og revidert budsjett fra HiOA signert 19.10.2012.

Det har vært gjennomført fire samlinger i 2012-2013. Disse har blitt gjennomført på kveldstid fra kl. 17.00-20.00.

Det ble lagt opp til en fleksibilitet i innhold på samlingene, da deltakerne selv skulle ha mulighet til å forme innholdet i samlingene ut fra hva de kjente de hadde mest behov for.

Skoleeiere som inngår i samarbeidet

Deltakerne hører til følgende skoleeiere:

Oslo kommune (2), Ski kommune, Lørenskog kommune (2).

Antall nyutdannede som får veiledning

Følgende aktiviteter ble gjennomført for å markedsføre tiltaket:

- Alle aktuelle avgangsstudenter fikk informasjon både muntlig og via vårt LMS-system (Fronter).
- Informasjon ble formidlet gjennom vårt faglige nettverk og gjennom vårt øvingslærernettverk.
- Informasjon ble formidlet digitalt gjennom Facebook, Del&bruk-forumet og via e-post.

Fem deltakere har fått veiledning ved Institutt for estetiske fag. Deltakerne uttrykker at dette er et viktig og nødvendig tilbud for dem i deres oppstart i arbeidet som lærer. Det er særlig et behov for veiledning det første semesteret.

De nyutdannede som har deltatt i tiltaket uttrykker seg svært positivt om tilbudet. Dette har kommet til uttrykk på samlingene og på evalueringer som har blitt fylt ut mot slutten av prosjektet.

Her følger et par av tilbakemeldingene:

1. Hva har fungert bra for deg på samlingene?

«Av alle tilbud om kurs til nyutdannede lærere o.l. (tilbud gjennom arbeidsgiver osv.) har ingenting kunnet måle seg med Høgskolens tilbud. Det må ha vært gjort for lite "reklamerings" for tilbudet, ettersom det har vært dårlig oppmøte. Birthe D. Nilsen har ledet møtene på en glimrende måte, kommet med uvurderlige råd, oppgaveforslag, tips og triks, og hun har gjort hverdagen til en nyutdannet lærer veldig mye lettere! Kunne ønske jeg kunne fortsette et år til!»

«Det å kunne snakke og reflektere sammen med andre nyutdanna lærere. Mange har hatt samme problemer og det har vært flott å snakke sammen om dette. Utveksle ideer og ikke minst råd om hvordan gå løs på et problem jeg har kommet med i samlingen.»

Antall veiledere

Oppfølgingen av samlingene ble gjennomført av en av instituttets øvingslærere, Birthe Duesund Nilsen fra Ringstabekk skole i samarbeid med Enhet for innovasjon og kompetanseutvikling (EIK) ved instituttet.

Fakultet for Lærerutdanning og internasjonale studier, institutt for grunnskole- og faglærerutdanning

Skoleeiere som inngår i samarbeidet

Vi har hatt et godt samarbeid med ansvarlige i de fire kommunene som har vært med i tiltaket i år. De har vært aktive i planleggingen og har deltatt på samlingene. Planlegging har forgått gjennom møter både i kommunene og på høgskolen.

Vi har fått gjennomført de tiltakene vi har søkt om i samarbeid med de fire kommunene, men i noe mindre omfang på grunn av redusert tildeling.

I løpet av året har vi utviklet kontakt med nye kommuner, og opplever at de uttrykker behov for samarbeid både når det gjelder rekruttering til veiledning og bruk av veilederne, organisering av tiltak for nyutdannede og tilførsel av fagkompetanse om veiledning av nyutdannede og om nyutdannedes spesielle situasjon og behov. De ønsker også at vi bistår med å skape møteplasser og å organisere nettverk.

Asker kommune:

I Asker kommune har vi hatt 6 samlinger for veiledere hvor vi har arbeidet med å øke kompetansen til å veilede nyutdannede gjennom øvelser og teori. Det de har lært, kan videreutvikles gjennom å ta 15 eller 30 studiepoeng i veiledningspedagogikk. Vi har fått meget god vurdering av samlingene.

Hurdal, Gjerdrum og Nannestad:

Både administrasjon, veileder og nyutdannede har deltatt i tiltaket for kommunene Hurdal, Gjerdrum og Nannestad. Vi har hatt en todagers- samling og en dagssamling. Innholdet i samlingene ble utviklet i samarbeid med kommunene og har omfattet blant annet juridiske forhold, nyutdannedes motivasjon og opplevelse av mestring og praktisk veiledning knyttet til ulike utfordringer. Deltakerne har arbeidet aktivt gjennom samlingene.

Felles tiltak:

Vi har hatt en felles sluttsamling for alle de fire kommunene hvor veilederne fikk veilede nyutdannede fra andre kommuner. Tre fagansvarlige fra høgskolen ga veilederne før- og etterveiledning. Alle de nyutdannede fikk individuell veiledning i gruppe med utgangspunkt i et opplevd behov, og alle veilederne fikk praktisert det de hadde lært i løpet av året. Denne samlingen fikk svært god tilbakemelding av alle deltakerne, og vi vurderte at opplegget var lærerikt for alle deltakerne og at erfaringene kan implementeres i kommunene.

Antall nyutdannede som får veiledning

De fire kommunene som har deltatt i år har ca. 50 nyutdannede i 2012/13.

Antall veiledere

Antall veiledere i de fire kommunene, med og uten utdanning, er ca 30.

Fakultet for Lærerutdanning og internasjonale studier, Institutt for barnehagelærerutdanning

Erfaringer med samarbeid

Det er etablert en ressursgruppe med representanter for KS, Oslo kommune, Utdanningsforbundet i Oslo hhv. Akershus, Fylkesmannen i Oslo og Akershus og HiOA for å utvikle et samarbeid om tiltak på regionsnivå. De fleste deltakerne er også medlem i GLØD gruppen, og vi arbeider med å knytte 'veiledning for nyutdannede' tettere mot dette arbeidet.

I 2012-2013 er det gjennomført

- Fagsamlinger for ledere/styrere og veiledere for nyutdannede
- Møtearenaer for veiledere – veiledere er ofte fagledere/styrere og anses ofte som eierrepresentanter
- Styrerworkshop for styrere og eiere av private barnehager med undervisning om veiledning av nyutdannede og motivasjon til å prioritere arbeidet med å utvikle gode systemer

Barnehageeiere som inngår i samarbeidet

Instituttet for førskolelærerutdanningen er den eneste lærerutdanningsinstitusjonen i Oslo og Akershus som tilbyr barnehageeiere samarbeid om veiledning av nyutdannede. Det er stort antall barnehageeiere i regionen og vi ser også i år at det er en utfordring å nå alle eierne med informasjon om veiledning med nyutdannede og den muligheten midlene gir til samarbeid.

Inneværende år har vi rettet tilbud om informasjon og møtearenaer for barnehageeiere mot private barnehagene. Tilbudet har blitt sendt til over 1000 adresser, respons fra ca 40 og vi har nå for 2013-2014 avtaler om et samarbeid med 2 større private aktører (Steinerbarnehagene og Norlandia) og dessuten en gruppe mindre private barnehager.

Sagene bydel, Asker kommune, Nittedal kommune; og Østensjø bydel er der det var etablert en avtale for samarbeid for sommeren 2011. I tillegg har følgende barnehageeiere begynt å etablere kontakt og deltatt på samarbeidsfora og møtearenaer.

Oslo: Nordre Aker, Bjerke; Søndre Nordstrand; St. Hanshaugen; Grorud; Nordre Aker; Grünerløkka. Akershus: Nesodden; Vestby; Ski; Ullensaker, Skedsmo og Rælingen.

Private eiere som er: Steinerbarnehagene i Oslo, Akershus og Østfold; Norlandia; Røa menighets barnehage .

Antall nyutdannede som får veiledning

Ca. 160 nyutdannede i år; i forhold til enkelte eiere omfatter tilbudet kun kommunale barnehager. Tallet er også i år lavere enn 2010-11 fordi også eiere som ikke har nyutdannede i inneværende år tar kontakt og ønsker samarbeid for å utvikle systemer med god kvalitet for framtidige nyutdannede.

Antall veiledere

I Oslo og Akershus har de fleste eiere et veilederkorps som tilbyr gruppeveiledning. Individuell veiledning gjennomføres de fleste stedene av fagledere eller styrere. Her er kun veiledere i veilederkorpset på kommune med tettere samarbeid (Asker/Østensjø; Sagene/Nordre Aker/Nittedal) rapportert. .

12 veiledere som gjennomfører gruppeveiledning, 50 % har utdanning. Ingen av disse har deltatt på videreutdanningen i veiledning. Det har vært meget få søkere som har søkt videreutdanning i veiledning, 2012/13 2 på modul 1 og 8 på modul 2-

Region: Rogaland

Mulighetenes veiledning for mulighetenes lærere

Universitetet i Stavanger fortsetter med aktiv innsats for videreutdanning i veiledning for nyutdannede lærere og førskolelærere.

UiS har 80 deltidsplasser a 15 stp fordelt på to videreutdanninger ([Profesjonell veiledning -et didaktisk og dialektisk perspektiv](#) og [Profesjonell veiledning-et profesjonsperspektiv](#)). Ved semesterstart nådde vi måltallet med et avvik på kun 7 studenter. Vi har opplevd noe frafall underveis. Årsaker til frafall er knyttet til personlige forhold (sykdom, familiebelastning etc), ikke til faktorer ved studiet. Utdanningene går over to semester og avlagt eksamen registreres først i vårsemesteret.

Kvaliteten på videreutdanningene er svært god og har godt omdømme. Innen april vil en forskningsrapport foreligge som vurderer kvaliteten i våre videreutdanninger ut fra et forskningsmessig perspektiv, som også kan ha overføringsverdi for andre institusjoner.

Det er et spenningsforhold mellom å sikre ressurser til å beholde en tilstrekkelig praksisnær videreutdanning innenfor ordinær tildeling. Dette er fordi studentene (lærerne) skal ha nyutdannede å veilede som del av studiet, og der våre faglærere skal være tilstrekkelig ute i «feltet». Faglig er dette svært viktig siden studiet defineres som en type profesjonsutdanning. Den organiseres som et samarbeid mellom to institutter, og i dialog med øvrige institusjoner i region Sør-Vest. UiS har initiert besøk og faglig samarbeid, og således stilt ressurser til rådighet.

Vi ser at aktiv promotering og rekrutteringsinnsats er viktig for å få nok studenter. UiS har hvert år søkt og fått midler fra Utdanningsdirektoratet til å promotere veilederordningen overfor skole- og barnehageeiere og fylkeskommunen, og vi ser at fortsatt innsats her er viktig. Særlig innenfor barnehagesektoren og videregående opplæring vil rekrutteringspotensialet være stort. Løpende kontakt med barnehage- og skoleeiere tyder på at rekrutteringen vil øke til neste studieår.

Høgskulen i Volda 2012-13, «Nytt på nytt»: Gerd Sylvi Steinnes

Nyutdanna: 50

Rettleiarar: 10

Deltakarar:

I Møre og Romsdal har ca. 50 nyutdanna frå 13 kommunar på Sunnmøre og i Romsdal delteke i «Nytt på nytt». Det er i hovudsak dei same kommunane som er med i tiltaket frå år til år, dersom dei har nyttilsette nyutdanna. Vi rekrutterer få nye kommunar kvart år. Vi har dette året hatt samarbeid med 10 lokale rettleiarar som alle har minimum 15 stp. frå rettleiingsutdanninga ved HVO. Nokre kommunar har samarbeidd om felles rettleiar der det har vore få nyttilsette nyutdanna i kvar kommune. Slik har ein sikra at utdanna rettleiarar får nytta kompetansen sin. Nokre har vore rettleiarar i tiltaket over fleire år, og er nøkkelpersonar både når det gjeld informasjon, igangsetting og kvalitetsutvikling i det lokale arbeidet.

Samarbeid:

Høgskulen i Volda har samarbeidd med skule- og barnehageansvarlege i dei involverte kommunane om planlegging og gjennomføring av tiltaket. Dette har vore viktige fora for informasjon og erfaringsutveksling, og også for å etablere samarbeid om gjennomføring av tiltaket på tvers av kommunar der det har vore mangel på rettleiarar.

Organisering:

Høgskulen i Volda har ført vidare ordninga med møteplassar for nyutdanna og rettleiarar gjennom fagsamlingar haust og vår. Dette blir frå deltakarane vurdert som ein positiv og viktig møtestad der nyutdanna og rettleiarar utvekslar erfaringar, både kvar for seg og i fellesskap. Der har også nyutdanna og rettleiarar frå mindre kommunar høve til å møte andre i same situasjon og utveksle erfaringar, og drøfte både faglege og praktiske tema. Det har vore gjennomført eigne samlingar for rettleiarane. Dette har vore ein viktig møtestad for å drøfte utfordringar som rettleiar og for styrking av den profesjonelle rolla.

Evaluering:

Dei ulike nivåa har vore godt nøgde med tiltaket. Det er store skilnader mellom tilrettelegging for nyutdanna og rettleiarar i kommunane, og når det gjeld avtalar om kompensasjon for rettleiarane. I mange kommunar er det framleis stort behov for avklaring av ansvar mellom ulike partar (informasjon, tilrettelegging for deltaking, avklaring av ansvar frå arbeidsgjevar, styrar/rektor, rettleiar og nyutdanna si side). Vi har i liten grad lykkast med å involvere kommunane lengst nord i fylket. Dette gjeld både barnehage og skule. Nokre av desse kommunane har utdanna rettleiarar og organiserer tilbod om rettleiing uavhengig av tiltaket. Det har vore vanskeleg å få oversikt over kor mange nyutdanna og rettleiarar dette gjeld og korleis rettleiinga er organisert.

Høgskulen i Sogn og Fjordane 2012-13: Hege Fimreite

Deltakarar i tiltaket: 35 rettleiarar og nyutdanna frå 20 ulike kommunar

Tal kvalifiserte rettleiarar: 7

Deltakarar:

I Sogn og Fjordane har 20 kommunar vore inkludert i tiltaket i 2012/2013 gjennom deltaking på etterutdanningskurs og samlingar i regi av tiltaket. Det er i hovudsak dei same som deltek i tiltaket kvart år, og minimum 6 av kommunane har no gode ordningar. For kvart år kjem det fleire kommunar med på kurs, og tek kontakt med høgskulen for støtte til å lage gode ordningar for nyutdanna lærarar. Vi har i løpet av året samarbeidd med rettleiarane som har 15+15 sp, og to av kommunane har gått saman om ei ordning basert på dette samarbeidet. Desse sju kvalifiserte rettleiarane har vore viktige personar for å få arbeidet med nyutdanna implementert på den einskilde skule og barnehage. Kommunane har ulik organisering av oppfølginga; nokre har ein rettleiar på arbeidsplassen medan andre har ein felles i kommunen.

Samarbeid:

Høgskulen i Sogn og Fjordane har samarbeidd med både kommune- og fylkesnivået, og har etablert eit endå tett samarbeid med fylkesmannen for å få nøye kartlagt kva arbeid og oppfølging som skjer ute i kommunane. I 2012-13 har høgskulen arrangert både kurs og samlingar for dei som har som oppgåve å følgje opp nyutdanna, med spesiell vekt på rettleiar utan formell kompetanse. Eit samarbeid med ein av kommunane (v/kommuneansvarlege og instituttleiar) er etablert, der høgskulen i 2013-14 gjennomfører rettleiarutdanning ute i kommunen. Dette samarbeidet har ført til at vi i år får utdanna 54 nye rettleiarar i dei første 15 sp rettleiarutdanning. Høgskulen vil på denne måten samarbeide tett med kommunar om rettleiarutdanninga slik at vi får utdanna flest mogeleg rettleiarar i åra framover.

Organisering:

Hisf har saman med to kommunar fått utvikla ein oppfølgingsplan dette året, og har følgd denne ordninga gjennom tett kontakt med ein av dei kvalifiserte rettleiarane. I tillegg har vi arrangert to-dagars etterutdanningskurs retta mot rettleiarar utan formell rettleiarutdanning; eit kurs spesielt retta mot rettleiarar i skule og eit mot barnehagefeltet. I tillegg arrangerte vi ein temadag for rettleiarar og nyutdanna. Dei rettleiarane som ikkje har hatt formell kompetanse, men som likevel følgjer opp nyutdanna, har gitt tilbakemelding om at kursa og samlingane har vore viktig for at dei har fått naudsynt kunnskap om ein rettleiar sine oppgåver og funksjon.

Evaluerings:

Hisf har ikkje gjennomført ei systematisk evaluering, men dei involverte i kurs og samlingar har gitt tilbakemelding om at dei er godt nøgde med tiltaket. Også dei som har fått konkret hjelp til utarbeiding av planar gir tilbakemelding om at høgskulen sitt bidrag har vore viktig. Dei kvalifiserte rettleiarane treng tiltaket som støtte til å få implementert gode ordningar. Vi er i dialog med kommunane om å få til ei interkommunal ordning.

Region: Sør-Trøndelag

NY- tiltaket i Sør-Trøndelag

Nyutdannede med veiledning 2012–2013

Førskolelærere:	51
Lærere i grunnskolen:	53
Lærere i videregående opplæring:	23
Totalt:	127

Antall veiledere

Institusjon	Veiledere m/utdanning	Veiledere under utdanning	Veiledere uten utdanning
DMMH	16	9	15
HiST/ALT og NTNU/PLU	5	17	8

Erfaringer

I 2012–2013 har NY-tiltaket i Sør-Trøndelag utvidet sitt samarbeid med skole- og barnehageeiere. Trondheim kommune har etter forsøk og evaluering av en ordning med veiledning og oppfølging av nyutdannede lærere og barnehagelærere, vedtatt en plan for denne virksomheten f.o.m. skoleåret 2011–2012. I planen er lærerutdanningsinstitusjonen, i samarbeid med skoleeier, ansvarlig for det faglig innholdet i samlingene med de nyutdannede grunnskolelærerne, mens kommunen står for den administrative delen. Tilsvarende avtaler gjelder for nyutdannede, nytilsatte barnehagelærere.

Trondheim kommune viser stor politisk og administrativ interesse for å organisere samlinger/møteplasser for de nyutdannede, samt å utfordre skole- og barnehageledere til å etablere oppfølgingsordninger for nyutdannede, nytilsatte lærere/barnehagelærere. Dette har ført til en langt bedre rekruttering av nyutdannede lærere/barnehagelærere til oppfølgingsordningen i kommunen.

Sør-Trøndelag fylkeskommune har etter ett år utprøving av en veiledningsordning, besluttet å gi alle nyutdannede og nytilsatte lærere 5 % redusert undervisningstid mot at de nyutdannede deltar i skoleeiers veiledningsordning. Skolene får i tillegg førti tusen kroner til å godtgjøre veileder på skolen. Som en del av denne ordningen ønsker skoleeier (STFK) at hver skole skal ha en utdannet veileder for denne lærergruppen. I den vedtatte planen er NTNU ved Program for lærerutdanning, ansvarlig for det faglig innholdet i samlingene med de nyutdannede lærerne og deres mentorer, mens fylkeskommunen tar seg av den administrative delen rundt samlingene. Den vedtatte veiledningsordningen i STFK har ført til en større bevissthet rundt arbeidssituasjonen for nyutdannede lærere i videregående opplæring i fylket. Rekrutteringen av nyutdannede lærere til denne veiledningsordningen har økt betydelig etter beslutningene i fylkestinget.

DMMH, HiST/ALT og NTNU/PLU har opprettet samarbeidsavtaler om veiledning av nyutdannede lærere og barnehagelærere i Nea-regionen og Fosen-regionen. Disse regionene omfatter i alt 9 kommuner. I 2012-2013 omfattet dette samarbeidet tre samlinger med nyutdannede lærere, barnehagelærere og veiledere. I alt 28 har deltatt i samlingene, som er lagt til Fosen og i Nea-regionen.

Våre erfaringer er skoleeierne utenfor Trondheim har en økt forståelse av behovet for oppfølging og videreutdanning av veiledere, og at skoleeiere innser nødvendigheten av en langsiktig planlegging som vil omfatte prioriteringer av nyutdannede lærere og veiledere.

Region: Telemark, Østfold, Vestfold, Buskerud

Ny som lærer i barnehage og skole

Følgende kommuner/fylkeskommuner har deltatt med nyutdannede i tiltaket 2012/2013:

Fylke	Kommuner/arbeidsgivere
Buskerud	Røyken, Modum, Drammen, Kongsberg, Lier, Nedre Eiker, Øvre Eiker, Ringerike og Hurum
Telemark	Bø, Nome, Skien, Bamble, Porsgrunn, Notodden, Kattekleivbarnehagene i Notodden (priv.), Tinn og Porsgrunn vgo.
Vestfold	Horten, Sandefjord, Nøtterøy, Svelvik, Tønsberg, Stokke, Larvik, Holmestrand, Sande, Re og Andebu.
Østfold	Moss, Fredrikstad, Sarpsborg, Hvaler, Eidsberg og Skiptvet
Fylkeskommuner:	Telemark, Østfold, Vestfold og Buskerud.
Totalt	33 kommuner 4 fylkeskommuner

Erfaringer med samarbeid mellom lærerutdanningsinstitusjonene i regionen, barnehage- og skoleeiere og andre samarbeidspartnere:

Samarbeidet mellom veilederteamene ved høgskolene i Ny som lærer:

Vi har etablert et godt faglig og administrativt samarbeid mellom Høgskolene i Buskerud, Telemark, Vestfold, og Østfold. I dette samarbeidet utvikles både det faglige innholdet i veilederutdanningene og drøftes forbedringer knyttet til utvikling av veiledningsordninger for nyutdannede i vår region. Innen samarbeidet i teamledergruppa har vi dette året tatt i bruk Nefsis som nettkonferansearena, noe som har bidratt til å effektivisere samarbeidet og redusere de økonomiske kostnadene knyttet til det å møtes i en slik stor-region. Det er gjennomført 6 nettkonferanser og 3 fysiske teamledermøter. I 2012-2013 blir det arrangert to fagkonferanser for veilederteamene ved de fire høgskolene. Det første var et fagseminar på Refsnes gods i Østfold 5.-6. september 2012 og det andre er en fagkonferanse i Drammen 13.juni. På disse fagkonferansene er det foredrag, innlegg fra praksisfeltet, erfaringsutveksling og ofte veiledningsøkter der vi veileder hverandre.

Høgskolene i Buskerud og Vestfold er inne i en fusjonsperiode, slik at samarbeidet mellom høgskolene og yrkesfeltet er i endring. Vi har i «Ny som lærer» valgt å opprettholde de fylkesvise veilederteamene med hver sin teamleder uavhengig av fusjonsprosessen.

Samarbeid med GNIST OG GLØD

Referansegruppa for «Ny som lærer» ble nedlagt i 2012 og teamlederne i de ulike fylkene har tatt initiativ til at GNIST partnerskapene og GLØD skal ha en rolle i koordineringen av veiledningsordningene og som pådrivere i arbeidet med veiledningsordninger i fylkene.

I Østfold er samarbeid med fylkesrepresentanter for GNIST og GLØD etablert. De representerer tiltaket i sine fora knyttet til barnehage og skole. Fylkesrepresentantene i samarbeid med høgskolens representanter skal bidra til at veiledning blir en naturlig del av utviklingsprosjekter som iverksettes i barnehager og skoler. Representantene for GNIST og GLØD er en naturlig del av prosjektet Veiledernettsverk Østfold, som er et nettverk der alle kommunene deltar.

Teamledelsen i Buskerud og Telemark rapporterer at de ikke har etablert et direkte samarbeid med GNIST og GLØD pr. dato. Høgskolene er representert i disse møteplassene, men representanter for

veiledningsordningene har i liten grad vært trukket inn i disse foraene. GNIST partnerskapene i Buskerud og Telemark har til nå ikke hatt kapasitet til å prioritere arbeidet med veiledningsordninger for nyutdannede lærere og barnehagelærere, selv om dette i utgangspunktet er et arbeidsområde som ligger til deres mandat. Det er nå klart at Elin Ødegård skal representere veiledningsordninger for nyutdannede barnehagelærere som representant i GLØD-Telemark fra høsten 2013.

Teamledelsen i Vestfold har startet en prosess med GNIST og GLØD representantene for å finne varige og gode strukturer for organisering av arbeidet med veiledningsordninger. Denne prosessen består blant annet i at GNIST- og GLØD representantene i fylket har stått ansvarlig for og gjennomført samlinger der Høgskolen i Vestfold, private barnehageeiere og kommunale barnehage- og skoleeiere sammen har satt fokus på veiledningsordninger for nyutdannede. Det har vært 3 samlinger høsten 2012 og våren 2013 der fagforeningsrepresentanter, GNIST koordinatoren, samt leder av Nettverk for nyutdannede har diskutert felles målsetninger, strategi og bruk av ferdig utdannende veiledere i interkommunale nettverk. I disse samlingene har det også vært diskutert hvordan veiledere som ikke har nyutdannede på sin arbeidsplass kan brukes til oppgaver som blant annet implementeringen av Ungdomsskolestrategien i Vestfold slik at de får vedlikeholdt sin faglige kompetanse.

Samarbeid med arbeidsgivere, kommuner, barnehage og skoler, veiledere og nyutdannede

Det varierer hvorvidt det er etablert robuste samarbeidssystemer i forhold til alle fylkeskommunene og den enkelte kommune i våre fire fylker. Flere av fylkeskommunene ønsker primært at veilederteamene tar direkte kontakt med den enkelte videregående skolen i fylket, fordi fylkeskommunen ikke ser seg i stand til, eller ønsker å ha en koordinerende funksjon i forhold til veiledningsordningen. Veilederteamene følger opp de ønskene den enkelte fylkeskommune har, selv om det å få til et koordinerende system i fylkeskommunen ville vært tids- og arbeidsbesparende fra høgskolenes perspektiv.

«Ny som lærer» har lang erfaring med samarbeid med arbeidsgivere, kommuner, barnehager og skoler. Det er etablert ulike samarbeidssystemer, med nettverk, kontaktpersoner i hver kommune eller hos hver arbeidsgiver. Hvert år tar veilederteamene i hvert fylke kontakt med alle kommunene og fylkeskommunene for å forsøke å sikre at det etableres veiledningsordninger i vår region. Der det er samme kontaktperson over tid og deres rolle og ansvar er konkretisert og forankret i ledelsen i kommunen eller hos den enkelte arbeidsgiver, fungerer samarbeidet stort sett slik at man kommer i gang med veiledningen forholdsvis tidlig i semesteret. I kommuner der de ikke har en fast koordinator, det er skifte av koordinator og rutinene i liten grad er implementert som et system i kommunen, tydeliggjør at slike systemer blir personavhengig og sårbare. Slike systemsvakheter går ofte utover veiledningsordningene for nyutdannede, slik at samarbeidet om veiledningsordningene lider. Det kan være manglende tilbakemeldinger på henvendelser fra veilederteamene, oppstart av veiledningsordninger sent i semesteret, problemer knyttet til oppnevning av lokale veiledere mm. Derfor må vi i «Ny som lærer» fortsatt arbeide proaktivt i forhold til kommuner og private eiere for å bidra til å sikre at nyutdannede får veiledning slik intensjonsavtalen legger opp til.

I denne rapporten vil vi særlig trekke fram et av de vellykkede samarbeidsprosjektene som er nytt av året. Etter flere års arbeid med nettverksbygging mellom høgskolene og alle kommunene ble «Veiledernettsverk for Østfold» etablert høsten 2012. Prosjektets siktemål er å vurdere hvordan veilederkompetansen i skoler og barnehager skal videreutvikles til beste for veiledere, arbeidsgivere, nyutdannede og deres arbeid med barn og unges læring. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom ulike nivåer i yrkesfeltet og høgskolen. I 2012-2013 har man innen dette nettverket planlagt og gjennomført 3 dagsseminarer. Seminarene er organisert som idèverksted for videreutvikling av veiledningsordninger for nyutdannede barnehagelærere og lærere. Det er yrkesfeltet som har region

for seminarenes form og innhold, der både yrkesfeltet og høgskolen er faglige bidragsytere. Til seminarene inviteres skole- og barnehageeiere, ledere og veiledere, samt representanter for GNIST/GLØD, Utdanningsforbundet og KS. Seminarene har vært inspirasjonskilde til utvikling av etablerte veiledningsordninger lokalt, og igangsetting av nye. I prosjektet inntar høgskolens representanter rollen som følgeforskere og samarbeidspartnere. Gjennom løpende evalueringer er ambisjonen å skape læring for å forandre, forbedre og forsterke gjennomføring av veiledning ut fra uttalte målsettinger. Empirien tilbakeføres til seminardeltakerne.

Som nevnt innledningsvis er det faglige samarbeidet mellom veilederteamene ved de ulike høgskolene organisert med fagseminarer. 13.juni skal blant annet representanter for «Veiledernetttverk for Østfold» presentere nettverksmodellen for de øvrige veilederteamene ved høgskolene.

Publikasjoner i Ny som lærer 2012-2013:

Bjerkholt, E. (2013). *Åpning av lukkede rom: En kvalitativ studie av innholdet og dialogene i veiledningssamtaler mellom nyutdannede lærere og lokale veiledere*. Universitetet i Oslo, Det utdanningsvitenskapelige fakultet, Oslo

Eik, L.T. (2012). I møtet med det spesielle og det uventede veiledning som støtte for utvikling av profesjonelt skjønn og kvalifisert improvisasjon. I Lingås, Lars Gunnar og Olsen, Knut-Rune (2012) (red.): *Pedagogisk veiledning*, Gyldendal Akademisk

Lingås, L. G. & Olsen, K.-R. (2012) (red.): *Pedagogisk veiledning*, Gyldendal Akademisk

Wiig, C & Wittek, A.L (2012). Det beste var at ingen hadde «rett» – om gjensidig studentveiledning som redskap i lærerutdanningen. I Lingås, Lars Gunnar og Olsen, Knut-Rune (2012) (red.): *Pedagogisk veiledning*, Gyldendal Akademisk

Buskerud:

Knut-Rune Olsen
Høgskolen i Vestfold

Telemark:

Eva Bjerkholt
Høgskolen i
Telemark

Vestfold:

Camilla Wiig
Høgskolen i Vestfold

Østfold:

Thorbjørn J. Karlsen
Høgskolen i Østfold

Region: Troms og Finnmark

Veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere i nord

Et felles prosjekt for Høgskolene i Finnmark og Tromsø og Universitetet i Tromsø

Studieåret 2012-13 har vært et år med mange forhindringer. Utlysingen av studietilbudet i veiledning og tiltaket Ny i nord, forsvant i streiken våren 2012, og pga endringer i administrasjonen fikk vi ikke ny utlysing før seint på høsten. Det førte til at vi ikke kom i gang før i slutten av februar. Tiltaket Ny i Nord er lagt opp i nær tilknytning til studietilbudet vårt.

Trass i forsinkelsene er vi tilfreds med årets aktiviteter. Det første av to dialogseminarer blei arrangert 20.02.13., og vi kan fornøyd konstatere at resultatet svarte til forventningene og intensjonene. Erfaringer gjennom mange år, viser at det er et kontinuerlig behov for kontakt med de ansvarlig i fylker og kommuner, men det er begrenset hvor ofte en kan holde orienteringsmøter. Dialogseminarene organiseres rundt aktiv deltakelse, og informasjon og erfaringer spres og drøftes på et helt anna sett enn på et vanlig møte. Resultatet er at båndene til GNIST og GLØD i Troms er blitt forsterket, til høsten står Finnmark for tur. (Program vedlagt)

Kort om erfaringer med samarbeid mellom lærerutdanningsinstitusjonene i regionen, barnehage – og skoleeiere og andre samarbeidspartnere

Vi har et faglig godt samarbeid mellom Høgskolen i Finnmark og Universitetet i Tromsø, fra 1. august en institusjon. Vi møter interesse for tiltaket fra skole- og barnehageeiere, men opplever fortsatt at når det kommer til tilrettelegging eller konkret deltakelse, så trekker flere potensielle partnere seg pga økonomi. I det siste året er det vi som har vært en dårlig samarbeidspartner ved at utlysinger og kontakter er blitt utsatt på ubestemt tid, for så å komme langt ut i skoleåret, når alle planer og poster har vært fastlagt. Dette har vi heldigvis fått rydda opp i, og vi er nå i godt gjenge igjen.

Antall nyutdannede som får veiledning (tiltakene må innhente denne informasjonen fra barnehage- og skoleeiere det samarbeides med)

Vi har fortsatt ikke eksakt oversikt over antall nyutdannede i vår region. Med tilbakemeldinger fra våre samarbeidspartnere i kommuner/på fylkesnivå forteller at det er stadig flere enheter som rapporterer at de har planer for oppfølging/veiledning av nyutdannede. Men dette nyanseres ved at det samtidig legges til at det er stor forskjell på i hvilken grad planene fungerer. I tiltaket Ny i nord er det i år om lag 10 - 13 nyutdannede/nytilsatte knyttet til våre veilederstudenter på PED-6316. Disse er i hovedsak førskolelærere/fagarbeidere eller lærere/nytilsatte avdelingsledere. Vi har i studieåret 2012-13 et veiledningstilbud: PED-6316 Veiledning for nyutdanna lærere i skole og barnehage del 1 (15 stp.). Vi har valgt å knytte arbeidet med tiltaket opp mot samarbeidspartnere i skoler og barnehager som har studenter på veiledningsstudiene våre.

Antall veiledere (både de med utdanning, under utdanning og uten utdanning)

Vi startet med 10 veilederstudenter. Tidligere har vi utdannet nærmere 200 veiledere med 10/15 studiepoeng og 14 studenter med 30 studiepoeng. Vi tilbyr også et 5 studiepoengs emne for dem ønsker å fylle opp sitt 10 studiepoengs emne. Vi planlegger å lyse ut del 2 høsten 2014.

Vårt tiltak – Ny i nord

Vårt hovedfokus har vært å samle nyutdannede lærere og førskolelærere som blir veiledet av våre veilederstudenter. De nyutdannede har deltatt på dialogseminaret og dag en av den første studiesamlinga, der vi har lagt opp dels separate og dels felles aktiviteter. Videre har våre prosjektmedarbeidere vært ute på de ulike arbeidsplassene og fulgt veiledningene der, veiledet på veiledninga. Vi har gjennom hele vår tid i prosjektet/tiltaket opplevd at den nære kontakten med de nyutdannede har vært svært lærerik, den har gitt impulser til videreutvikling av tiltak og studietilbud.

Vi opplever det derfor som særlig beklagelig når de nyutdannede som er invitert til samling/dialogseminar må melde avbud pga vikarbehov ikke kan dekkes eller lignende. De nyutdannede prioriteres ikke.

Et annet aspekt ved de eksterne veiledningsmøtene (et hvert halvår pr. veiledningsgruppe) er å bruke disse systematisk til møter med ledere/eiersida på ulike nivå – enhetsledere eller rektorer/styrere. Våre erfaringer samsvarer med resultater fra kartleggingen av Veiledningsordningen for nytilsatte nyutdannede lærere og førskolelærere (vinteren 2012) som understreker behovet for at skole- og barnehageeiere engasjerer seg. På disse møtene søker vi å forankre veiledningsarbeidet hos ledelsen, for å gi legitimitet til arbeidet og for å bringe videre nyttige og nye erfaringer fra oppfølgings- og veiledningsarbeidet med de nyutdannede. Vi tar sikte på å bygge videre på disse møtene i neste års prosjekt, hvor vi også gjennom dialogseminar håper på enda sterkere involvering og forpliktelse fra eierne.

Tromsø 28.mai 2013
Liv Carstens Knudsen
(prosjektleder)